

Соколюк О.М.,
кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник,
провідний науковий співробітник
відділу технологій відкритого
навчального середовища
ІТЗН НАПН України

РОЗВИТОК БУДОВИ КОМП'ЮТЕРНО ОРІЄНТОВАНОГО СЕРЕДОВИЩА НАВЧАННЯ

Державний стандарт повної загальної середньої освіти, ґрунтуючись на засадах особистісно зорієнтованого, компетентнісного і діяльнісного підходів, враховує можливості навчального середовища, у якому відбувається планування та організація індивідуальної і колективної діяльності, спрямованої на формування і розвиток предметних, зокрема, природничо-наукової та інформаційно-комунікаційної, компетентностей.

Навчальне середовище розглядають як: систему, структура і складові якої сприяють досягненню цілей навчально-виховного процесу; комплекс умов, впливів, можливостей становлення особистості [1]. У низці досліджень (Л.О. Боденко, 2001, В.І. Панов, 2005, В.А. Ясвін, 2001) навчальне середовище це - об'єкт впливу освітньої системи. Авторами виділені і проаналізовані компонентний склад середовища, його неоднорідності, теоретично обґрунтовані можливості типологізації середовищ.

Основним завданням навчального середовища визначають «створення такої підсистеми навчального середовища (для учня), яка максимально сприяє реалізації всіх його можливостей, тобто формуванню всіх компонентів його особистості, з урахуванням вимог, що ставляться до підростаючого покоління в сучасному суспільстві» [4, с. 18].

Про рівні організації навчального середовища йдеться у роботі Ю.О. Жука [3]. Розглядаючи, серед інших, системи «учень-комп'ютер», «учень-засіб ІКТ», автор відносить їх до навчальних середовищ першого рівня (НС₁). Вони складають більш загальні середовища (другого рівня - НС₂) - клас, група, які, у свою чергу, є складовими навчального закладу (навчальні середовища третього рівня - НС₃).

Організація навчально-виховного процесу для систем «учень-комп'ютер», «учень-засіб ІКТ» опосередковано визначається відповідним апаратно-програмним забезпеченням, засобами інформаційно-комунікаційних технологій.

На сьогодні широкого розвитку набули засоби і технології інформаційно-комунікаційних мереж (ІКМ), зокрема Інтернет, користувальні та операційно-процесуальні властивості яких змінилися від закритих локальних, на початковому етапі, до відкритих, на сучасному [2].

Комп'ютерно орієнтоване середовище навчання дозволяє реалізувати систему «учень - навчальне середовище – технології ІК/ІКМ» [5].

Розвиток інформаційно-комунікаційних мереж (від закритих локальних до відкритих), змінює типологію навчальних середовищ, зокрема комп'ютерно орієнтованих.

З метою упорядкування підходів до формування навчального середовища, в якому активно використовуються засоби інформаційно-комунікаційних технологій та інформаційно-комунікаційних мереж, було порівняно різні типи навчальних середовищ, з виділенням основних ознак, що їх характеризують: з використанням локальної комп'ютерної мережі для подання навчальної інформації; з використанням локальної комп'ютерної мережі та ресурсів мережі Інтернет; з використанням ресурсів Інтернет; для самостійного використання учнем ресурсів мережі Інтернет безпосередньо на уроці; для використання учнем ресурсів мережі Інтернет в процесі самостійної навчальної діяльності; для використання учнем спеціально створеного учителем освітнього Інтернет- сайту і ресурсів мережі Інтернет в процесі самостійної навчальної діяльності [6].

Отже, на базі локальних ІКМ може бути побудоване і використовуватися у навчальному процесі закрите комп'ютерно орієнтоване навчальне середовище, а на базі відкритих ІКМ (Інтернет) - відкрите комп'ютерно орієнтоване навчальне середовище.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Биков В.Ю. Теоретико-методологічні засади створення і розвитку сучасних засобів та е-технологій навчання / В.Ю. Биков // Розвиток педагогічної і психологічної наук в Україні 1992 – 2002. Збірник наукових праць до 10 – річчя АПН України / Академія педагогічних наук України. – Частина – 2. – Харків: “ОВС”, 2002. – С. 182-199.
2. Биков В.Ю. Інноваційні інструменти та перспективні напрями інформатизації освіти / В.Ю. Биков // Інформаційно-комунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи: третя між нар. Наук.-практ. конф.: [в 2ч]. Ч 1. / Львівський державний університет безпеки життєдіяльності. – 2012. 1 (2Ч). стор. 14-26.
3. Жук Ю.О. Роль засобів навчання у формуванні навчального середовища / Ю.О. Жук // Науково -методичний збірник "Нові технології навчання ". – К.: ІЗМН, 1998. - № 22. – С. 106-112.
4. Дистанційне навчання: психологічні засади: монографія / [М.Л. Смільсон, Ю.І. Машбиць, М.І. Жалдак та ін.] ; за ред. М.Л. Смільсон. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2012. – 240 с.
5. Соколюк О.М. Середовища навчання для реалізації навчального процесу з природничо-математичних дисциплін у старшій школі / О.М. Соколюк // Наукові записки. – Випуск 7. – Серія: Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти. Частина 3. – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В.Винниченка, 2015 – 306с., С. 296-303.
6. Соколюк О.М. Характерні ознаки структури комп'ютерно орієнтованого навчального середовища / Ю.О. Жук, О.М. Соколюк // Інформаційні технології і засоби навчання: Зб. наук. праць /за ред. В. Ю. Бикова, Ю.О. Жука /Інститут засобів навчання АПН України. – К.: Атіка, 2005. – С. 100- 109.